

ON İKİNCİ KALKINMA PLANI

Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) Özel İhtisas Komisyonu (ÖİK)

Konu : BİT Özel İhtisas Komisyonu Çalışmaları için STK'lardan Yazılı Görüş ve Bilgi İsteme

Merhaba,

Bilişim Sivil Toplum Kuruluşlarımızın Değerli Yöneticileri,

On İkinci Kalkınma Planı BİT ÖİK olarak 24 Aralık 2022 günü gerçekleştirdiğimiz toplantı ile çalışmalarımıza başlamış bulunuyoruz.

Toplantı sonunda Strateji ve Bütçe Başkanlığı Bilgi Toplumu Dairesi Başkanı Sayın Muhammed Raşit ÖZDAŞ Beyin de talebi üzerine, kapsam için belirlenmiş olan aşağıdaki çalışma konularıyla* ilgili olarak sizlerden bilgi ve görüşlerinizi yazılı olarak paylaşmanızı beklemekteyiz. Ancak, lütfen kendinizi yalnızca bu Çalışma Konularıyla sınırlandırmayınız.

Ülkemizin kalkınması için KVKK'dan tüm yeni nesil teknolojilere, yapay zekâdan BT eğitimine kadar her konuda aşağıdaki içerik ve EKTE yer alan formatta görüşlerinizi tarafımıza iletmenizi dileriz.

1. ÇALIŞMA KONUSU*
2. AÇIKLAMA (İletilen konu hakkında teknik vb açıklama);
3. SEKTÖREL GELİŞİM (Sektördeki gelişimi, varsa çeşitli ülkelerde kullanımı ve karşılaştırma analizi (ekli tablolar, grafikler vb));
4. KALKINMAYA KATKISI (Ülkemizin kalkınmasına olası katkısı);
5. DÜZENLEMELER (Bu konuda yapılması gereken düzenlemeler);
6. TEŞVİKLER (Bu konuda olması gereken teşvikler).

Kişisel ya da kurumsal görüş ve düşünceleriniz de dahil olmak üzere, her konu hakkında olanaklı ise en fazla 700 sözcükten oluşan, Türkçe değerlendirmelerinizi en geç 27 Aralık 2022 akşamına kadar iletmenizi bekliyoruz.

Katılım, destek ve katkılarınız için bir kez daha teşekkür eder, bilgilerinize sunarız.

Saygılarımızla

BİT ÖİK Raportörleri

A. Raşit Gülhan & İ. İlker Tabak

*Çalışma Konuları:

1. Elektronik haberleşme sektöründe yeni teknolojiler ve yerleşme
2. Elektronik haberleşme sektöründe düzenlemeler ve altyapının güçlendirilmesi
3. Ulusal güvenliğin bir unsuru haline gelen siber güvenliğin yerli çözümlerle güçlendirilmesi
4. Yerli Yazılım Sektörünün Gelişimi (Teşvik, mevzuat, insan kaynağı, yeni teknolojiler)
5. Açık kaynak ekosisteminin oluşturulması
6. Bulut bilişimin yaygınlaştırılması ve küresel veri merkezi pazarına giriş

12. KALKINMA PLANI HAZIRLIK ÇALIŞMALARI BİT ÖİK GÖRÜŞ BİLDİRME FORMU

27.12.2022

GÖRÜŞ İLETENİN:

ADI ve SOYADI: HALİL NADİR TEBERCİ

KURUMU: TELKODER

GÖREVİ: YK BAŞKANI

CEP TELEFONU:

e-POSTA:

GÖRÜŞÜN İLGİLİ OLDUĞU ÇALIŞMA KONUSU / KONULARI:

İletilen görüşün ilgili olduğu konu/konuları belirtin

	1. Elektronik haberleşme sektöründe yeni teknolojiler ve yerleşme
x	2. Elektronik haberleşme sektöründe düzenlemeler ve altyapının güçlendirilmesi
	3. Ulusal güvenliğin bir unsuru olan siber güvenliğin yerli çözümlerle güçlendirilmesi
	4. Yerli Yazılım Sektörünün Gelişimi (Teşvik, mevzuat, insan kaynağı, yeni teknolojiler)
	5. Açık kaynak ekosisteminin oluşturulması
x	6. Bulut bilişimin yaygınlaştırılması ve küresel veri merkezi pazarına giriş
	Diğer:

2. ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜNDE DÜZENLEMELER VE ALTYAPININ GÜÇLENDİRİLMESİ

AÇIKLAMA

(İletilen konu hakkında teknik ya da idari açıklama)

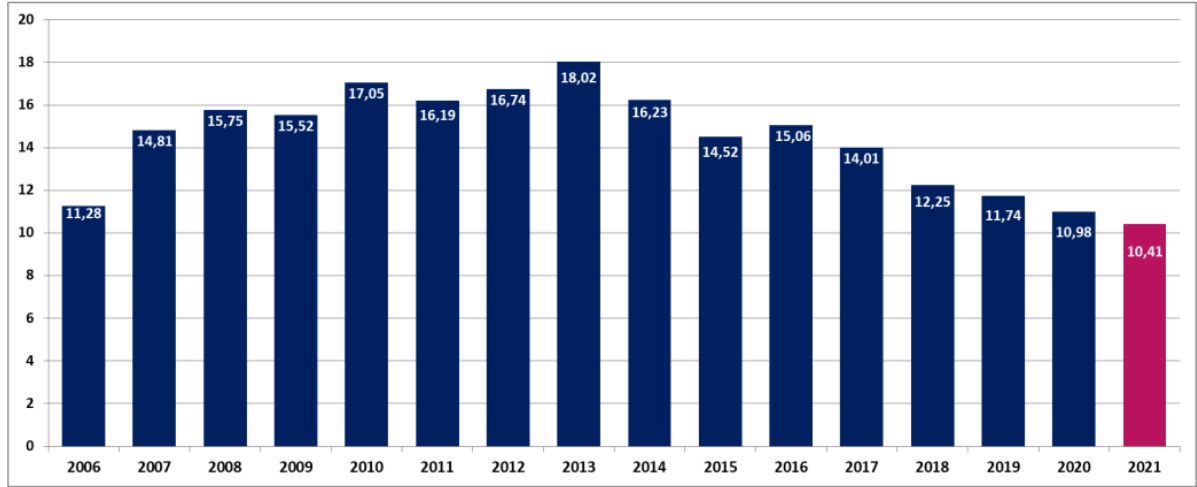
Elektronik haberleşme alanında tam rekabet sağlanmalıdır. Böylelikle sektörümüz yerli ve yabancı yatırımcılar için cazip hale gelecektir. 2002 yılında başlayan serbestleşme hareketinden bugüne gelindiğinde, geçen 20 senenin sonunda bağımsız alternatif işletmecilerin toplam sektör gelirleri içerisindeki payı sadece %9'larda kalmıştır.

Elektronik Haberleşme sektöründe serbestleşmenin 2002 yılında başlaması ile birlikte, yerli ve yabancı sermaye grupları, İnternet Servis Sağlayıcılığı (İSS), Sabit Telefon Hizmeti (STH), Sanal Mobil Şebeke İşletmeciliği (SMŞH) gibi alanlarda yatırımlar yapmışlardır. Ancak adil rekabet ortamının gelişmemesi nedeniyle yatırımlarını durdurarak sektörden çekilmişlerdir. Örnek: Sabancı Grubu (Sabancı Telekom), Koç Grubu (KoçNet), Doğuş Grubu (ixir), Ülker Grubu (Global İletişim), İsveç'li Tele2, ABD'li Verizon, vs. Elektronik Haberleşme Sektöründe tam rekabetin oluşturulmasıyla bu alan, yerli ve yabancı yatırımcılar için yeniden cazip hale gelecektir.

SEKTÖREL GELİŞİM

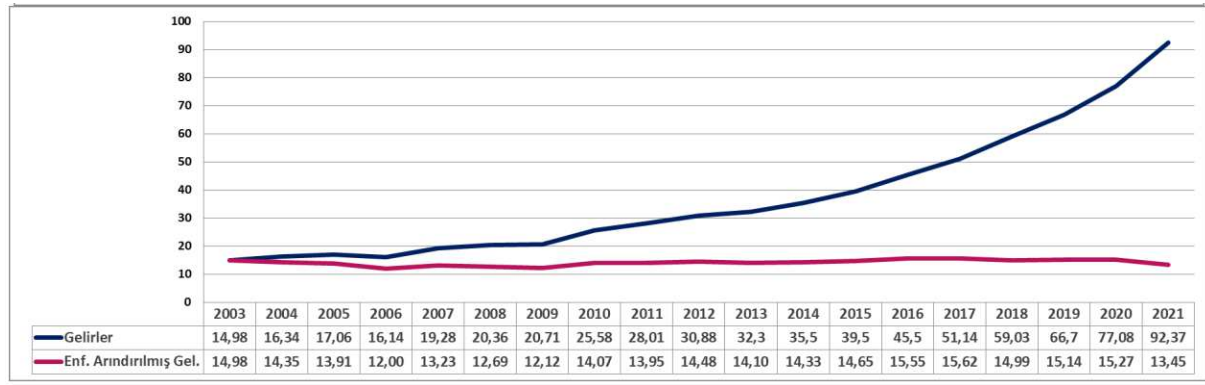
(Sektördeki gelişimi, varsa çeşitli ülkelerde kullanımı ve karşılaştırma analizi (ekli tablolar, grafikler vb ile)):

Elektronik haberleşme hizmetleri sektörünün 2021 yılı büyüklüğü 92,37 Milyar TL olarak belirlenmiştir. Dolar bazında değerlendirdiğimizde 2008 yılından itibaren sektörde dikkat çekecek seviyede bir büyüme olmadığı görülmektedir. 2019, 2020 ve 2021 yılında özellikle Dolar kurunda yaşanan artış nedeni ile ülkemizde dolar bazında elektronik haberleşme gelirlerinde ciddi bir düşüş yaşanmıştır.

Elektronik Haberleşme Sektörü Ciroları, Milyar Dolar (Yıllık Ortalama Kur)

Sektör gelirlerinden enflasyon etkisinin arındırılması ile zaman içerisinde sektördeki reel büyüme de gözler önüne serilmektedir. Bu çerçevede, TÜİK enflasyon verilerini kullanarak yapılan hesaplamalara göre, 2003 yılından itibaren sektörde dikkat çekecek seviyede bir büyüme olmadığı görülmektedir. 2003 yılında 14,98 Milyar TL olan enflasyondan arındırılmış elektronik haberleşme gelirleri, 2017 yılında 5,62 Milyar TL iken 2021 yılında yaşanan ciddi enflasyon artışı sebebi ile 13,45 Milyar TL'ye düşmüştür. Elektronik Haberleşme Sektörü, serbestleşmenin başladığı 2002 yılından itibaren reel olarak neredeyse hala aynı büyüklüktedir.

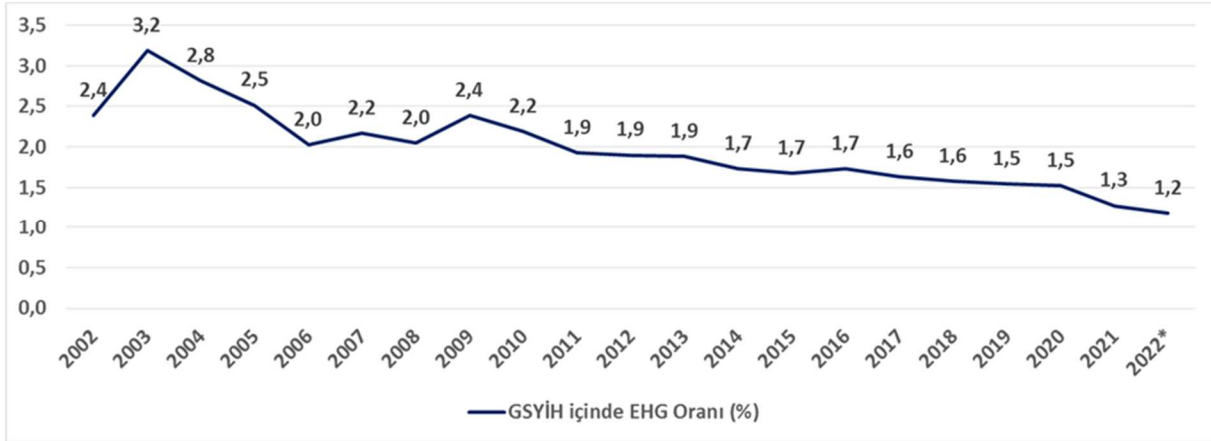

Elektronik Haberleşme Sektörü Ciroları, Milyar TL

KALKINMAYA KATKISI

(Ülkemizin kalkınmasına olası katkısı)

Türkiye'nin Gayri Safi Yurt İçi Hâsılası (GSYİH) içinde Elektronik Haberleşme Gelirlerinin (EHG) payı her geçen yıl mütemadiyen azalmaktadır. Türk Telekom'un özelleştirildiği 2005 yılında GSYİH-EHG oranı (EHG/GSYİHx100) %2,5 iken 2021 yılında bu oran %1,3'e kadar düşmüştür. Sektörümüze hâkim olan yönetim anlayışı mevcut haliyle devam ederse bu rakam 2023 yılı için çok daha düşük olacaktır. Yapılan çalışmalar¹; Telekomünikasyon abone sayısındaki %10'luk bir artışın bazı ülkelerde GSYİH'da %3'lük bir artışa yol açtığını göstermektedir. Dolayısıyla, Cumhuriyetimizin 100. yılını kutlayacağımız yıl için hedefimiz sektörün büyümesi, GSYİH-EHG oranının artırılması için çalışmaktır.

DÜZENLEMELER

(Bu konuda varsa yapılması gereken düzenlemeler)

Alternatif işletmeciler perakende ses ve genişbant hizmet sunumunda büyük oranda yerleşik işletmecinin (Türk Telekom'un) altyapısına bağımlıdır. Bu nedenle, perakende pazarlarda etkin rekabetin tesisi için toptan seviyede sunulmakta olan hizmetlerin rekabeti teşvik edecek şekilde belirlenmesi önemli bir husustur. Etkin rekabetin tesisi sonucunda; mal ve hizmet üretiminde çeşitlilik sağlanacak, kalite yükselecek, gerek toplum gerek tüketiciler için en düşük maliyetin ortaya çıkmasına imkân verecek şekilde piyasaların işlemesi sağlanacak, nihayetinde tüketici refahının artması sağlanacaktır.

Rekabetin tesisine yönelik düzenlemeler çıkarılmalıdır. Rekabet Yönetmeliği, Rekabet İhlallerine Yönelik Usul ve Esaslar, İşletmecilerin Referans Teklif Aykırılıklarına İlişkin Şikâyetlerinin Giderilmesinde Uygulanacak Usul ve Esaslar, Maliyet Esaslılığı Yükümlülüğünün Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar

¹ Matalqah, M.M. and Warad, T.M. The Impact of Telecom Infrastructure on the Economic Growth. International Journal of Economics and Financial Issues, 2017, 7(3), 423-428.

yayınlanmalıdır. Düzenleyici Etki Analizi ve uygulama esasları oluşturularak sektörde faaliyet gösteren işletmecilerin yer alacağı katılımcı mekanizmalar geliştirilmelidir.

Genişbant internet hizmetlerinin sunumunda toptan ve perakende hizmetleri birlikte sunan yükümlü işletmecilerin tarifelerini, alternatif işletmecilerin perakende pazarda sürdürülebilir biçimde hizmet sunmasına imkân sağlayacak şekilde belirlemesi temin edilmeli ve yükümlü işletmecilere fiyat sıkıştırması testi yükümlülüğü getirilmelidir.

Alternatif işletmecilerin farklılaştırılmış hizmet sunabilmesi amacıyla ve sabit genişbant hizmetlerinde rekabetin hızla yaygınlaşması için, altyapı yapan işletmecilerin, yatırım yapma arzusunu da dikkate alacak ve tüm işletmeciler için sürdürülebilir ticari modellerin kullanımını öncelikli teşvik edecek şekilde Sanal Ağa Yerel Erişim (SAYE-VULA) dâhil gerekli toptan erişim düzenlemeleri hayata geçirilmelidir.

Sabit genişbant pazar analizleri ile Türk Telekom Grubu'na öncül fiyat sıkıştırma testi yükümlülüğü getirilerek pazarda sürdürülebilir yatırım ortamı sağlanmalı ve tüketici refahını tehdit eden mevcut duruma bir an önce müdahale edilmelidir. BTK tarafından Türk Telekom Grubu tarifelerine ilişkin gerekli ardıl düzenleyici önlemler de (tarifelerin durdurulması gibi) alınmalıdır.

Toptan Tarifelerin Maliyet Esaslı Olarak Belirlenmesi, Kampanyalara Son Verilmesi & Maliyet yöntemlerinin kamuoyu ile paylaşılması gerekmektedir. Etkin Piyasa Gücüne sahip işletmeci ile perakende seviyede hizmet sunan iştiraklerinin sunduğu paketlenmiş (bundle) hizmetler de dâhil ses ve internet hizmetleri fiyat sıkıştırma testine tabi tutulmalıdır.

SMŞH işletmecilerinden %15'lik çifte hazine payı alınmamalıdır. 5G ihalesi içinde, GSM işletmecilerine muhakkak SMŞH şartı getirilmelidir.

TEŞVİKLER

(Bu konuda olması gereken teşvikler)

Yatırım planlaması olan yerli ve yabancı işletmecilere destekler sağlanmalıdır. Girişimcilik, günümüz ekonomilerinde nitelikli büyüme ve istihdam açısından giderek daha önemli bir konu haline gelmektedir. Bu kapsamda, tüm dünyada girişimciliğin desteklenmesi ve geliştirilmesi, özellikle ekonomik büyümenin sağlanmasında ve yeni istihdam oluşturmada temel önceliklerden biri olarak ele alınmaktadır.

Sektöre özel olarak uygulanan destek programlarının etkilerinin değerlendirilmesi ve programların elde edilen geri bildirimlere göre dinamik bir yapıda yeniden tasarlanması amacıyla aşağıdaki aksiyon adımlarının değerlendirilmesi faydalı olabilir.

Teşvik ve destekleri sunan kurumlarca, sunulan desteklerin izlenebilir bir yapıya kavuşturulması gerekmektedir. Teşvik ve desteklerde yapılacak yeni düzenlemeler için ihtiyaç duyulan mevzuat değişikliği yapılmalıdır.

Yapılan çalışmaların, sorumlu kuruluş koordinasyonunda, düzenli olarak değerlendirilmesi ve eşgüdüm sağlanması, elde edilen sonuçların kamuoyuyla paylaşılması gerekmektedir. Girişimcilik konusunda faaliyet gösteren STK'larla işbirliği yapmak suretiyle, ülkemizde girişimcilik kültürü geliştirilmelidir.

6. BULUT BİLİŞİMİN YAYGINLAŞTIRILMASI VE KÜRESEL VERİ MERKEZİ PAZARINA GİRİŞ

AÇIKLAMA

(İletilen konu hakkında teknik ya da idari açıklama)

Yeni nesil bulut sistemleri dinamik yapılardır. Verilerimiz dün Türkiye’de durmuş, bugün Almanya’da duruyor, yarın da Yunanistan’da duracak olabilir. Ülke olarak hem fiber altyapımızı hem de yazılım yeteneklerimizi geliştirmek zorundayız. Ancak, verinin ne kadar önemli olduğunu bir benzetme ile örnek vermek gerekirse, gerçek anlamda bir millî arama motoru, en az Altay Tankı veya Millî Muharip Uçak projesi kadar önemli bir konudur.

Yurttaşlarımız, üniversitelerimiz, kamu kurumlarımız ve şirketlerimiz, bu büyük işletmecilerin yurtdışında bulunan veri merkezlerine veri tabanlarını yükleyerek, sanal sunucu, e-posta, veri depolama gibi birçok hizmeti kullanmak durumunda kalmaktadırlar. Bu durum ülkemiz için başta veri güvenliği olmak üzere birçok tehlike ve riskler doğurmaktadır.

Küresel veri ve bulut hizmetleri pazarında yaşanan bu dönüşümle birlikte, önümüzdeki 5-10 yıl içerisinde bu sektörün kaybedenleri ve kazananları belli olacaktır. Ülke olarak kazananlardan olmak istiyorsak, konuyu her yönüyle ele alan (Veri Güvenliği, Kişisel Verilerin Korunması, Ticari Verilerin Korunması, Siber Güvenlik, vb.) ve bazı uluslararası şirketlerin tekel davranışlarının önüne geçmek adına acilen Ulusal Veri Stratejimizi oluşturmamız gerekmektedir.

SEKTÖREL GELİŞİM

(Sektördeki gelişimi, varsa çeşitli ülkelerde kullanımı ve karşılaştırma analizi (ekli tablolar, grafikler vb ile)):

Küresel veri ve bulut hizmetleri pazarında rekabet, Amazon AWS, Microsoft Azure, Google Cloud ve Alibaba Cloud gibi büyük oyuncular arasında yaşanmaktadır. 2019 yılı büyüklüğü 250 milyar olan bulut pazarının 2022 yılında 350 milyar doları geçmesi beklenmektedir. Bu pazarın yaklaşık %63’ü bu 4 şirkete aittir. Sadece birkaç işletmecinin içinde bulunduğu bu rekabet, gerek bölgesel gerekse küresel veri ve bulut hizmetleri pazarını şekillendirmekte, bilişim dünyasında köklü dönüşümlere neden olmaktadır. Her türlü verinin büyük bölümü yukarıda bahsi geçen bu büyük işletmecilere ait devasa veri merkezlerinde toplanmakta ve bu işletmeciler, kendileri dışında herhangi boyutta bir oyuncunun var olmasına veya bir ekosistemin oluşmasına imkân vermemektedirler.

Bu noktada en önemli hususların başında gelen konu; Microsoft Azure, Amazon AWS, Google Cloud, Alibaba gibi büyük işletmeciler Türkiye’de bulunan veri merkezi işletmecileri ile işbirliği yapmalarıdır. Ancak bu sayede, kendi ekosistemimizi oluşturmuş, yurttaşlarımıza, üniversitelerimize, kamu kurumlarımıza ve şirketlerimize kendi topraklarımızda istedikleri hizmeti vermiş, vergisini devletimize ödeyen veri merkezi işletmecilerimizi büyütmüş ve en önemlisi de verilerimizi güven altına almış olabiliriz.

KALKINMAYA KATKISI

(Ülkemizin kalkınmasına olası katkısı)

Veri ekonomisi, verilerin birikmiş bilgilerden değer elde etmek amacıyla bir satıcılar ağı tarafından toplandığı, organize edildiği ve değiş tokuş edildiği küresel bir dijital ekosistemdir². Veriler, arama motorları, sosyal medya siteleri, çevrimiçi satıcılar, gerçek mekânda faaliyet gösteren satıcılar, çevrimiçi ödeme sistemleri, hizmet olarak yazılım (SaaS) sağlayıcıları ve Nesnelerin İnterneti (IoT) üzerinden hizmet sunan bütünleşmiş cihazları kullanan firmalar gibi çeşitli aktörler tarafından toplanır³.

Toplanan veriler daha sonra genellikle ticari hizmet sunan bireysel/kurumsal firmalar tarafından kullanılır. Veri ekonomisinde toplanan ve yönetilen veriler, özel sunucularda saklanmalıdır. Bu

² "Communication on Building a European Data Economy, Digital Single Market, COM(2017) 9 final". European Commission.

³ Chamberlin, Bill. "The Data Economy: 2016 Horizonwatch Trend Brief". Horizon Watch. IBM Expert Network.

sunucular, tek bir fiziksel konumdan erişim için şirket içinde veya şirket dışında bulunabilir. Toplanan verilerin saklanması ve güvenliğinin sağlanması, veri ekonomisinin önemli bir parçasıdır⁴. Veriler, veri merkezlerinde veya toplu olarak bulut olarak adlandırılan internet tabanlı uygulamalar yoluyla erişim için hazır durumda bulundurulur⁵.

Veri ekonomisi 4 kategoride ele alınabilir;

- **Büyük veri ekonomisi:** Tahmin, ölçüm, yönetim, denetim ve kontrol amacıyla büyük ölçekli, farklı sayısal verilerin algoritma tabanlı analizi olarak tanımlanır⁶⁷.
- **İnsan odaklı veri ekonomisi:** Verilerin insan odaklı bir şekilde adil ve etik bir şekilde kontrol edildiği ve kullanıldığı adil ve işleyen bir veri ekonomisidir⁸⁹. Kişisel veri yönetimine insan merkezli bir yaklaşımdır¹⁰.
- **Kişisel veri ekonomisi:** Kişilerin doğrudan veya dolaylı olarak sağladığı kişisel verileri kullanan kişiler tarafından oluşturulur. Tüketiciler, tedarikçiler ve denetleyiciler haline gelir¹¹¹².
- **Algoritma veri ekonomisi:** Algoritma ekonomisinde şirketler ve bireyler, bireysel algoritmaları veya uygulama parçalarını satın alabilir, satabilir, ticaretini yapabilir veya paylaşabilir¹³.

Veri ekonomisine en çok yön veren ülkeleri belirlemek amacıyla çeşitli araştırmalar yapılmaktadır. Bu doğrultuda McKinsey tarafından yapılan ve 30 ülkeyi kapsayan bir araştırmaya göre¹⁴; Amerika Birleşik Devletleri, Birleşik Krallık, Çin, İsviçre, Güney Kore, Fransa, Kanada, İsveç, Avustralya, Çek Cumhuriyeti, Japonya, Yeni Zelanda, Almanya gibi ülkeler üst sıralarda yer almaktadır. Türkiye ise bu listede 29. sıradadır. McKinsey tarafından yapılan tahminlere göre bu 30 ülkenin, 2030 yılına kadar 13 trilyon dolarlık yeni bir küresel ekonomik faaliyet oluşturacağı ve veri ekonomisinin geçen yüzyılda petrol üretiminin oynadığı role çok benzer bir şekilde bir sonraki dünya düzenini belirleyeceği ifade edilmektedir.

DÜZENLEMELER

(Bu konuda varsa yapılması gereken düzenlemeler)

Türkiye coğrafi konumu itibarıyla, Orta Doğu, Asya, Afrika ve Avrupa arasında doğal bir köprüdür. Pek çok uluslararası şirket, içerik sağlayıcıları, büyük ölçekli veri merkezi zaten bu özelliği nedeniyle ülkemize gelmeyi planlamaktadırlar. Ancak bunun için fiber altyapımız güçlü ve ucuz olmalıdır. Ülkemizde veri merkezlerine fiber hizmet sunan işletmeci sayısı en fazla 3-4 işletmeci (İSS) ile sınırlı kalmaktadır. Bu rakam Avrupa'da yaklaşık 35, komşumuz Bulgaristan'ın başkenti Sofya'da ise 50'dir. Hizmetin devamlılığı ve kalitesi açısından farklı fiber hatların sayısının artması gerekmektedir.

Veri merkezlerinin bağlantı hızı yükselmelidir. Avrupa'da ortalama bir veri merkezinin bağlantı hızı 2-3 Tbps'dır. Ülkemizde ise bütün veri merkezlerimizin toplam bağlantı hızı ancak 1 Tbps seviyelerindedir. Bununla birlikte, ülkemizde 100 Gbps'lik, veri merkezleri için yavaş denebilecek bir hıza bile, yurt dışına göre astronomik ücretler ödenmektedir. Örnek olarak; 100 Gbit'lik simetrik hızların fiyatları, İstanbul sınırları içerisindeki iki nokta arasında 100 birim olarak düşünülürse, İstanbul-Frankfurt arasında 10 birimdir. İki noktası İstanbul içerisinde yer alan bir internet devresinin maliyeti uluslararası devre

⁴ Information Technology and Innovation Foundation (2017). Post-Hearing Written Submission Nigel Cory Trade Policy Analyst Before the United States International Trade Commission Investigation No. 332-56 Global Digital Trade I: Market Opportunities and Key Foreign Trade Restrictions

⁵ "The Fundamental Problem of the Data Economy Nobody is Talking About". Hacker Noon.

⁶ Flyverbom, Mikkel; Madsen, Anders Koed (January 2015). Sorting data out – unpacking big data value chains and algorithmic knowledge production.

⁷ Satell, Greg. "5 Things Managers Should Know about Big Data Economy".

⁸ "Human-Driven Data Economy". Sitrta.

⁹ "Prepare for a new human-driven data economy HealthTech Wire". HealthTech Wire HIMMS Europe

¹⁰ Dehaye, Paul-Olivier (December 21, 2017). "PersonalData.IO helps you get access to your personal data". Open Knowledge International Blog.

¹¹ Syrjänen, Tuomas (January 24, 2018). "The Rise of the Personal Data Economy". GreenBook Blog.

¹² Personal Data: The Emergence of a New Asset Class (PDF). World Economic Forum. January 2011. p. 40.

¹³ "What is the Algorithm Economy". Techopedia.

¹⁴ Harvard Business Review - <https://hbr.org/2019/01/which-countries-are-leading-the-data-economy>

maliyetlerine göre neredeyse 10 katı pahalıdır. Uluslararası devre fiyatları bu kadar düşükken, ülkemiz içerisinde (Local Loop) devre fiyatlarının bu kadar yüksek olması anlamsızdır.

Bir başka husus da, son kilometre(last mile), yani bağlanmak istenilen yere olan son bağlantı mesafesidir. Türkiye’de, bazen 2-3 km’yi bulan bu kısım için talep edilen fiyatlar çok pahalıdır. Fiyatların en kısa sürede makul seviyelere indirilmesi gerekmektedir. Fiber, Yoğun Dalga Boyu Bölmeli Çoklama (DWDM) altyapıları ile veri merkezlerine ulaşılmaktadır.

Bununla birlikte, ülkemizde tüm işletmecilerin katılımı ile kurulmuş olan bir İnternet Değişim Noktası (İDN) olmamasının eksikliği birçok riski de beraberinde getirmektedir.

TEŞVİKLER

(Bu konuda olması gereken teşvikler)

Veri merkezleri, en az iki bağımsız güzergâhtan gelen ve kesinlikle birbirleri ile kesişmeyen fiber ağı ile beslenmelidir. Dolayısıyla veri merkezlerinden bahsedilirken gündem maddelerinin üst sıralarında Türkiye’nin fiber altyapısı gelmelidir. İhtiyaç duyulan fiber altyapı mutlak suretle tesis edilmelidir. Bunun için yapılması gerekenleri başlıklar halinde şöyle sıralayabiliriz;

- Yeni nesil erişim şebekelerinin (NGN) geliştirilmesi amacıyla pasif altyapı kurulumu kolaylaştırılmalıdır.
- Kendi altyapısını kurmak isteyen işletmecilere bir ön şart olarak getirilen tesis paylaşımı yapma zorunluluğu kaldırılmalıdır. Buna göre, tesis paylaşımı zorunluluğunu getiren “5809 sayılı Kanun’un 24. Maddesi” ve “Geçiş Hakkı Yönetmeliği’nin ilgili maddeleri” kaldırılmalıdır.
- Geçiş hakkı başvurularının cevaplanması süreci çok uzundur. Bu nedenle, “Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı veya Şebekelerinde Kullanılan Her Türlü Kablo ve Benzeri Gerecin Taşınmazlardan Geçirilmesine İlişkin Yönetmelik’in 10. Maddesi” gözden geçirilmelidir.
- Geçiş hakkı sağlayıcılarının ücret talepleri Geçiş Hakkı Yönetmeliği ücret tarifesi ile sınırlandırılmasına yönelik bağlayıcı düzenlemeler yapılmalıdır.
- Tesis Paylaşımı Tarifeleri %50 düşürülmelidir.
- Toptan genişbant pazarlarındaki aksaklıklar giderilmeli ve rekabetin artırılması sağlanmalıdır.
- Altyapı kurulumu konusunda belediyelerle yaşanan sorunlar çözülmeli ve standartlar belirlenmelidir.
- Karayolları, demiryolları, doğalgaz, elektrik vb. tüm uygun altyapıların, Telekom altyapılarının kurulması için paylaşımına açık olması sağlanmalıdır.
- Fiber erişim pazarında bir an önce gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.
- Yapılacak yatırımlar için bir teşvik mekanizması oluşturulmalı ve Evrensel Hizmet Fonu gibi fonlarla desteklenmelidir.